

Tendències

Sexualitat: s'aborda a l'escola?

ADOLESCENTS

Sexe sense embuts

Els joves reclamen rebre una educació real sobre relacions afectives

CARINA FARRERAS
Barcelona

Els estudiants van sortir dimecres al carrer per posar fi al “masclisme a les aules” i exigir la creació “immediata” d’una assignatura d’educació sexual “inclusiva, avaluable i obligatòria”. D’aquesta manera, reclamen l’acompanyament dels adults en un tema que, generalment, es toca poc a la família i que incomoda a l’escola. No van ser gaires els que es van manifestar a les ciutats espanyoles, uns quants milers de joves, però el tema forma part de les seves inquietuds.

“Hi ha el programa educatiu escolar des de fa anys, però està obsolet”, explica el psicòleg Jaume Funes. Al currículum no hi entren respostes a preguntes que els nanos es poden fer: “Quantes vegades em puc masturbar?”, “Val la pena esperar o he d’experimentar?”, “Quants dels meus companys han mantingut relacions completes a 3r i 4t d’ESO?”, “Si t’enamores, caus en la trampa de la submissió al príncep blau?”.

“Educar en sexualitat és educar en les primeres vegades, les primeres sensacions d’intimitat amb un altre, el primer petó, la primera relació o el primer cop que s’enamoren tenint en compte que no tenen bagatge i que estan envoltats d’adults –com els pares– que no volen que tinguin aquestes aventures o que s’estimen més no saber-ho”, afirma el psicòleg al nou llibre sobre educació sexualitat que està a punt de publicar. De totes maneres, els adolescents tenen una àrdua tasca al davant per esbrinar què significa per a ells el sexe i l’amor, quina és la seva identitat sexual i el seu sexe...

“Són adolescents que van a l’escola a practicar les seves adolescències, a les aules, als passadissos, al pati. I el sexe o les relacions afectives no poden quedar fora de l’educació”, diu Funes. A parer seu, la sexualitat a l’escola s’aborda poc i sempre amb paràmetres acadèmics. “Observem

que els joves han construït suposadament una llibertat sexual, una llibertat en comportaments sexuals, però després els estudis indiquen que reproduïxen relacions de dominació i submissió”.

Si es conversés més, els adolescents tindrien una visió més natural i no tan fantàstica i prefabricada de les relacions sexuals com la que proporcionen algunes sèries juvenils o el porno d’internet. Aquesta és una de les seves principals fonts d’informació, com antigament ho eren les fotografies de *l’Interviú*. Són imatges que els “indiquen” què s’espera del seu comportament sexual.

Hi ha veus crítiques que alerten que el porno –la majoria de les pel·lícules a què els joves tenen accés a través d’internet– està pensat només per i per a homes. Al porno heterosexual hi abunden les dones vexades, humiliades, penetrades sense consentiment. Algunes feministes adverteixen que aquests comportaments no fan altra cosa que fixar en el tendre subconscient de nois i noies els esquemes del patriarcat. Sexe i dominació junts i associats en el circuit biològic del plaer.

Funes considera que caldria educar en sexualitat permetent que els nanos descobrissin que el porno no explica la veritat d’una relació, i menys igualitària. Que no hi ha felicitat darrere de la necessitat de dominar una altra persona i que no s’han d’acceptar imposicions del company per por de perdre’l. Que, en la mesura possible, no s’autoimposin estereotips (seduïts pel mercat, per les trivialitats dels youtubers). Que no es creguin tot el que senten perquè en qüestió de sexe se sol mentir per no quedar enrere. Educar per enamorar-se, per evitar que es perdin bona part dels descobriments, plaers i felicitats de la sexualitat. Educar també en la llibertat de manifestar la teva identitat o la teva opció.

“El debat és com es pot arribar a ser un mateix –suggereix el psicòleg–, com aprendre a estimar, com construir i practicar la llibertat sexual”.

Els joves a un assaig de l’obra Youth4 que es representarà al TNC a finals de novembre

“Em posen els quadres ben pintats”

C. F. Barcelona

A finals de novembre, quinze joves explicaran al públic del Teatre Nacional de Catalunya què pensen i senten respecte als grans temes de la vida com l’amor, la mort, la joventut, el sexe... Reunits pel director Didier Ruiz, i acompanyats pel coreògraf Tomeu Vergés, alçaran la veu en brevíssims monòlegs en què expressaran els seus desitjos, emocions, temors o anhels que Ruiz ha anat destil·lant de les seves pròpies veritats en diferents sessions. Els nois, de 14 a 18 anys, no es coneixien anteriorment però en l’espai de les sessions de trobada s’ha creat un clima de confiança que possibilita que parlin amb respecte i sense perjudicis. El director marca el temps: una reunió cada quinze dies. L’espai: dues fileres de cadires confrontades en una sala de CaixaForum. I el mètode: llança una pregunta i, d’un en un, es van aixecant, sense un ordre previ, fent ús de la paraula (fins i tot en llenguatge de signes, deliciosa representació d’un xaval no sord que amb les seves mans va interpretar la lletra d’una cançó que va aprendre una vegada).

I, després, què passa? “Per mi és tan guai venir aquí, no només poder parlar lliurement sinó veure què diuen els altres. Penso, això em passa a mi o ostres, que fort!”. O bé, un altre: “Això, venir aquí és com una droga, no vull ni pensar què faré quan s’acabi”.

Youth4 es representarà del 29 de novembre al 2 de desembre al TNC, que l’ha produït juntament amb l’Obra Social La Caixa (els programes Art for Change i Caixa-escena). La sessió de diumenge passat 11 de novembre va anar de sexe, amor i joventut. Això van dir:

“Un quiqui o fer l’amor és el mateix però hi ha més afecte en el segon cas”.

“Si a la televisió surt una escena de sexe, els meus pares es posen nerviosos i miren de distreure’m, treuen algun tema nou... Si pogués parlar amb ells de manera natural ens alliberariem tots”.

“El sexe? És el millor. Una vegada ho descobreixes és com

SOBRE LA SEXUALITAT

“Per mi el gènere no és important, m’és indiferent; m’importa la persona amb qui estic”

tornar a néixer”.

“No he tingut sexe. No tinc pressa. Ja arribarà el meu moment”.

“Jo no vull una parella, no vull una relació, prefereixo ser lliure i que la resta també ho siguin. Crec que la idealització de l’amor és una ximpleria”.

“Soc verge. I em pregunto com deu ser fer-ho. En tinc ganes. Sovint, fantasiejo fent-ho amb amigues. La primera vegada m’agradaria que passés una nit, completament borratxo, i que al matí no recordés res. I algú em digués: ho has fet! ho has fet!”.

“Jo follo si m’atreuen. Em diverteix l’intercanvi d’energia. Però després, de vegades, em sento molt buida. En ocasions provo d’endevinar si aquella persona que m’atreu tindrà bona energia per a mi. No sempre l’encerto”.

“Per mi el gènere no és important, m’és indiferent. M’importa la persona amb qui estic”.

“Em posen molt els quadres ben pintats. Quan vaig amb els meus pares als museus, de viatge, ho passo molt malament perquè se’m posa dura i he de dissimular”.

“Jo soc un toro al·lit. Imparable. L’excepció és si algú m’agrada, lla-

BARÒMETRE DE LA JOVENTUT (15 A 29 ANYS)**Orientació**

Entre els que declaren orientacions diferents de l'heterosexualitat, un 24% viuen la seva sexualitat plenament i un 24% amb dificultat

Rebuig

Davant el sentiment general d'acceptació, un 11% rebutgen l'homosexualitat, un 14% la bisexualitat i un altre 14% l'asexualitat

Més tolerància en noies

Un 84% de les noies accepten l'homosexualitat (un 66% de nois), un 80% la bisexualitat (un 65% de nois) i un 79% l'asexualitat (62% de nois)

Tòpics

Una majoria creuen que els nois tenen més necessitat de sexe i que són més promiscus. També que les noies no separen sexe i amor i que són més fidels que els nois

FUNDACIÓ BANCÀRIA LA CAIXA

Pots tenir un amor al 100% per una persona i al mateix temps estar al 100% amb una altra. I si hi ha confiança no depens de ningú, ni t'ha de fer mal perquè sigui feliç amb un altre. Així penso jo”.

“L'amor em fa sentir viu”.

“Jo soc un animal sexual. I estic molt orgullós de ser gai. M'agrada veure porno, vaig veure que uns ho feien al bosc i tinc aquesta fantasia. En canvi, fer l'amor... buf!, és molt complicat, com encaixar dues peces que no saps si encaixaran abans de fer-ho. Si es fa bé, és com cantar junts”.

“L'amor i jo no tenim gaire bona relació. Soc un 99% racional. Controlo fins i tot el meu subconscient. L'amor em fotria enlaire la meva perfecció, em trencaria per dins. No m'agradaria. Però també penso que un dia arribarà algú que em trencarà completament. I potser és guai”.

“A mi no m'agrada que em toquin. Ni la meva mare (i pateix per això). Així no em sento dèbil. Per tant, si un dia et dic que t'estimo, emmarca-t'ho”.

“Els meus amics em diuen que soc bisexual. Jo no ho crec. Em vaig posar porno gai però, la veritat, no em veig amb una polla a la boca. Tinc una malaltia i és que no puc acabar en cap altra persona, he d'acabar jo. És fotut, no per a mi, per a elles, que es ratllen, pensen que és culpa seva, encara que jo els hagi avisat”.

“Jo em despullo ja sense complexos. M'ha passat això de li agradaré o no. M'agrada descobrir i descobrir-me”.

“A mi m'agrada enamorar-me i desenamorar-me. Gaudeixes de l'amor i després se'n va. (Silenci) Ho dic... però no ho faig. Em fa molta ràbia. Però dir les coses com les sento, m'allibera”.

“He intentat masturbar-me durant una setmana i no ho he aconseguit. La veritat és que no necessito ningú per tenir plaer”.

“Soc lliure però no per als altres perquè soc bisexual, i la gent no ho entén, i això em fa sentir no-lliure”.

“Ser jove és explosiu. Implica patiment i diversió. Conèixer coses noves, plorar, riure, enamorar-se, equivocar-se, tenir sensacions. Només segueixes el que diu la teva ànima”.

“La infantesa és una mentida. Una caixa de purpurina amb una ballarina girant feliç. Ningú no et parla dels mil monstres que hi ha a la vida. Són a fora i a dins teu. Has de saber-los gestionar o matar tu”.

“Ser jove és fotut, però mola”.

vors m'espanto, no sé com fer-ho”.

“Soc addicta al sexe. Quan ho dic, la gent respon: ‘que guai!’ Doncs no, no és gens guai. No puc passar una setmana sense follar. No puc dir no. Saps què és això? Ara ho gestiono millor i fins i tot puc gaudir-ne. Però d'aquest tema no se'n parla i se n'hauria de parlar més”.

“El sexe és el millor que hi ha després de la música. Sento una bomba explotant-me a dins. La meva mare em deixa caps de condons a la meva habitació. Algunes vegades són de colors, i d'altres són d'aquests que brillen. Però he de dir que quan ho faig, no sempre em sento jo, és estrany, però igualment m'agrada”.

“L'amor romàntic és control. L'amor només pot ser lliure.”

SOBRE LA JOVENTUT

“Ser jove és explosiu, implica patiment i diversió alhora; descobrir, plorar, riure, enamorar-se, equivocar-se, tenir sensacions... Segueixes el que et dicta l'ànima”

Les sexòlogues indiquen que cal donar suport a l'autoconeixement sexual en els adolescents amb respecte als altres

Provar és bo

FUNDESPLAI / FUNDESPLAI

CRISTINA SEN
Barcelona

L'accés a la informació sobre la sexualitat s'ha obert, però encara hi continua havent mancances i moltes preguntes sense respostes per als adolescents quan els canvis físics desperten el desig eròtic. Una de les principals qüestions fa referència a l'orientació sexual, que pot generar confusió. En primer lloc, perquè és un procés d'autoconeixement, i també perquè la societat encara funciona amb paràmetres estrictament heterossexuals, segons explica la sexòloga Núria Jorba.

Des que els nens i les nenes són petits ja se'ls pregunta si tenen nòvia o nòvio, qui els agrada (òbviament conduint a una resposta). I amb aquestes qüestions es provoca que l'orientació sexual pugui no fluir d'una manera natural, indica Jorba, quan es fan més grans. No és un patró igual per a tothom, ja que depèn de l'educació rebuda, però, si només ha obert les portes de l'heterosexualitat, el procés per descobrir una orientació sexual diferent serà més complicat.

Comença a emergir amb l'aparició del desig eròtic, entre els 13 i els 16 anys aproximadament. I moltes persones ja identifiquen sense experiències sexuals prèvies la destinació dels seus desitjos. Si la falta d'informació és (o era) un problema, ara també cal tenir en compte que l'excés que es troba

Tots hi pinten. Nens d'escoles i espais de Fundesplai van pintar ahir bancs per reivindicar la diversitat. A la foto, els monitors que promouen l'acció

a internet, el gran ventall d'opcions, també pot generar confusió, indica Carme Sánchez, codirectora de l'Institut de Sexologia de Barcelona.

Alguns poden tenir-ho molt clar des del principi. D'altres necessiten un procés en què és bo experimentar, ja que, assenyalava Sánchez, no és el mateix tenir fantasies sexuals amb una persona que pensar en ella com en algú per compartir-hi la vida. Provar, assenyalen les expertes,

Alguns joves tenen molt clara la seva orientació sexual, d'altres necessiten un camí més llarg

és positiu i és natural sempre amb respecte als altres.

També cal tenir en compte que l'orientació sexual de les persones no es defineix en un blanc o negre absolut, sinó que és una gradació en què un 80% de les persones no es troben en un dels extrems, segons remarca Núria Jorba. Així doncs, és lògic que els adolescents provin. I no només que ho facin els adolescents, ja que l'orientació sexual pot canviar al llarg dels anys sense que sigui una qüestió de “voluntarietat”, sinó que sorgeix sense que sigui possible

manipular-la. Però aquests temes no es poden abordar únicament des d'una perspectiva teòrica. Carme Sánchez recorda que parlar de sexualitat és parlar de relacions afectives, de persones, de fer una societat més inclusiva i, sobretot, d'eliminar les violències. La sexualitat no es pot servir en fred.

En aquesta línia s'assenyala que l'educació sexual a l'escola i a casa no pot estar desproveïda d'aquest accent emocional perquè es parla d'emocions. Jorba considera que actualment els pares i els educadors estan en un impasse generacional. Si abans no es parlava de res, ara s'enfronten amb un món en què arriba “tot” des d'internet, de manera que és necessari formar-se mínimament per poder adreçar-se als nens i adolescents.

També ha emergit amb força el debat sobre la identitat sexual, sobre els nens i adolescents trans. S'ha aconseguit que es plantegi després de molts anys d'ostracisme. Però aquest és un camí en què queda gairebé tot per fer, a escala social i a escala legal. Es comencen a aprovar algunes lleis autonòmiques per garantir els drets de les persones trans, però, tal com ha sol·licitat el doctor José Emilio Callejas des de l'Associació Espanyola de Pediatria d'Atenció Primària (Aepap), és fonamental una llei que protegeixi els menors trans, que garanteixi el seu trànsit per rutes segures i que vetlli pels seus drets en tots els àmbits socials, i també en el context familiar.●